

พฤติกรรมการอ่านของนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม *

Reading Behaviors of Students in Faculty of Informatics,

Maharakham University. *

ภัทธีรา สุวรรณโค ¹

Phatthira Suwannako¹

บทคัดย่อ

การสำรวจพฤติกรรมการอ่านของนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศ ปีการศึกษา 2558 จากประชากรทั้งหมด 6 สาขาวิชา ทุกชั้นปี จำนวน 535 คน พบว่า นิสิตอ่านหนังสือมากถึงร้อยละ 96.25 และไม่อ่านหนังสือเพียงร้อยละ 3.74 ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการอ่านเพื่อประกอบการเรียน และเหตุผลที่ไม่อ่านส่วนใหญ่เนื่องจากใช้เวลาไปกับกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่า และนิสิตส่วนใหญ่เลือกอ่านเมื่อจำเป็น รูปแบบของสื่อที่เลือกอ่านคือสื่อไม่ตีพิมพ์มากกว่าสื่อตีพิมพ์ อุปกรณ์ที่นิสิตเลือกใช้สำหรับอ่านคือสมาร์ทโฟน โดยนิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพฤติกรรมการอ่านของตนเพียงพอต่อความจำเป็น แต่มีนิสิตบางส่วนที่มีความเห็นว่าพฤติกรรมการอ่านของตนยังไม่เพียงพอ ซึ่งระบุว่าควรมีการพัฒนานิสัยรักการอ่านโดยอ่านเรื่องที่น่าสนใจหรือเกี่ยวกับงานอดิเรก เลือกสื่อประกอบการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง เข้าห้องสมุด สร้างแรงจูงใจโดยผู้สอน พยายามทำความเข้าใจคำศัพท์ในวิชาชีพ ผู้ปกครองควรแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุน และการฝึกใช้พจนานุกรมให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการอ่าน, นิสิต, คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, การส่งเสริมการอ่าน

หัวเรื่อง : พฤติกรรมการอ่าน, การส่งเสริมการอ่าน

Abstract

The survey of reading behavior of Informatics' students in 2558 academic year collected data from 535 students of six majors. The research found that most of the students read (96.25%) and some of them did not read (3.74%). They read because they needed to prepare for classes, and didn't read because they spent time on other activities. Most of those that read did it only when they had to. The material formats they chose to read were non-printed rather than printed. The devices of choice used for reading non-printed materials were smartphones. While most students agreed that their reading behavior was sufficient, some of the students disagreed. They suggested that one's reading behavior could be improved by choosing what to read based on their interests or hobbies, selecting suitable materials, going to the library, being motivated by instructors, and trying to understand technical terms in their profession. Also their parents should promote and support reading as a habit and effectively practicing the use of dictionary.

Keywords: reading behavior, faculty of Informatics, Maharakham University, reading promotion

Subjects: Reading Behavior, Reading Promotion.

¹ อาจารย์ หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม e-mail: phattheera.s@msu.ac.th

* ได้รับสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ.2558 คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2557 โดยการมอบหมายงาน เช่น การสรุปผล การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำรายงานในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย การทำรายงานในหัวข้อที่ตนเองสนใจและการศึกษาจากกรณีศึกษา พบว่า ผู้เรียนยังขาดการอ่านในกระบวนการแสวงหาความรู้ เช่น การมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าเกี่ยวกับการทำธุรกิจสารสนเทศดิจิทัล ผู้เรียนจะทำการค้นหาสารสนเทศจากเพียงแหล่งเดียวคือ Search Engine และเลือกมานำเสนอเพียงหนึ่งเว็บไซต์เท่านั้น เป็นต้น ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ ไม่เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อ วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนิสิต และเพื่อเสนอแนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมกับนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจพฤติกรรมการอ่านของนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศโดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและเปิด แบบเลือกตอบ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และพฤติกรรมการอ่าน ได้แก่ หนังสือที่อ่าน วัตถุประสงค์ในการอ่าน ระยะเวลาในการอ่าน สื่อที่ใช้ แหล่งในการเข้าถึงสื่อ รวบรวมข้อมูลจากประชากรได้แก่นิสิตจาก 6 สาขาวิชา ทุกชั้นปี จำนวน 2,801 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดย

การสุ่มแบบแบ่งลำดับชั้น แล้วสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 535 คน

ผลการวิจัย

นิสิตจากทั้งหมด 6 สาขาวิชา จำแนกตามเพศโดยรวม พบว่ามี เพศหญิง มากกว่า เพศชาย ซึ่งมาจากนิสิตทุกชั้นปี โดยผลการสำรวจการอ่านพบว่า มีผู้ตอบแบบถามอ่านหนังสือมากถึง 515 คน หรือร้อยละ 96.25 และมีผู้ตอบแบบถามสอบที่ไม่อ่านหนังสือเพียงร้อยละ 3.74 หรือจำนวน 20 คน

นิสิตที่อ่านหนังสือที่อ่านหนังสือ มีเหตุผลในการอ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ เพื่อประกอบการเรียนร้อยละ 73.59 เพื่อผ่อนคลาย/บันเทิงร้อยละ 63.69 เพื่อสร้างแรงบันดาลใจร้อยละ 37.09 เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ร้อยละ 23.50 เพื่อเป็นงานอดิเรกร้อยละ 22.33 และเหตุผลอื่น ๆ เพื่อการสอบร้อยละ 5.44

นิสิตที่ไม่อ่าน มีเหตุผลที่ไม่อ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ ใช้เวลากับกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่าร้อยละ 100.00 ไม่มีเวลาอ่านร้อยละ 70.00 เบื่อ/ซีจี้/ไม่มีความมุ่งมั่นร้อยละ 50.00 และปัญหาสุขภาพร้อยละ 25.00

รูปแบบของสื่อ ที่ผู้อ่านหนังสือเลือกอ่าน พบว่านิสิตเลือกอ่านจากสื่อไม่ตีพิมพ์มากกว่าสื่อตีพิมพ์

สื่อประเภทตีพิมพ์ที่ใช้ในการอ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ หนังสือร้อยละ 64.47 งานวิจัยร้อยละ 59.42 หนังสือพิมพ์ร้อยละ 43.30 นิตยสารร้อยละ 37.67 วารสารร้อยละ 17.48 และจุลสารร้อยละ 3.50

สื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการอ่าน ได้แก่ Website ร้อยละ 65.83 E-book ร้อยละ 28.93 Database ร้อยละ 12.62 E-Magazine ร้อยละ 6.41 E-Newspaper ร้อยละ 6.02 และ E-Journal ร้อยละ 3.50

นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามความสนใจของตนเอง 75.92 ทำรายงาน/ทำแบบฝึกหัด ร้อยละ 68.16 ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้สอน ร้อยละ 49.71 และ ทำวิจัย/ทำโปรเจกต์ ร้อยละ 41.75

นิสิตมีความถี่ในการอ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ อ่านเมื่อจำเป็น ไม่นาน ร้อยละ 35.15 อ่านสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 27.18 อ่านสัปดาห์ละ 3-5 ครั้ง ร้อยละ 24.08 อ่านทุกวัน ร้อยละ 13.98 และอ่านเฉพาะตอนสอบ ร้อยละ 3.50

นิสิตใช้ระยะเวลาในการอ่านแต่ละครั้ง ดังนี้ อ่าน 1 - 3 ชั่วโมงต่อครั้ง ร้อยละ 56.31 อ่านน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ร้อยละ 37.09 และอ่านมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อครั้ง ร้อยละ 9.71

ในกรณีของการอ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ที่นิสิตเลือกใช้ เรียงลำดับ ดังนี้ Smartphone ร้อยละ 98.74 Laptop ร้อยละ 49.24 iPad ร้อยละ 18.69 Tablet ร้อยละ 11.11 และอื่น ๆ (คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ) ร้อยละ 4.55

นิสิตมีความเห็นว่าพฤติกรรมการอ่านของตนยังไม่เพียงพอ ร้อยละ 93.59 และนิสิตเพียง ร้อยละ 6.41 ที่มีความเห็นว่าพฤติกรรมการอ่านของตนเพียงพอต่อความจำเป็น

นิสิตที่ได้ระบุว่าพฤติกรรมการอ่านของตนยังไม่เพียงพอ นั้น ควรมีการพัฒนานิสัยรักการอ่าน เรียงลำดับ ดังนี้ อ่านเรื่องที่ตนสนใจหรือเกี่ยวกับงานอดิเรก ร้อยละ 69.86 เลือกสื่อประกอบการอ่านที่เหมาะสมกับตนเอง 64.02 เข้าห้องสมุด ร้อยละ 42.76 ถูกสร้างแรงจูงใจโดยผู้สอน ร้อยละ 37.38 พยายามทำความเข้าใจคำศัพท์ในวิชาชีพ ร้อยละ 34.58 ฝึกอ่านหนังสือ ร้อยละ 29.21 อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ร้อยละ 16.59 ผู้ปกครองควรแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุน ร้อยละ 11.45 ฝึกใช้พจนานุกรมให้มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 9.81

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศมีพฤติกรรมการอ่านที่ดี เนื่องจากมีนิสิตกว่าร้อยละ 96.25 ที่ตอบแบบสอบถามระบุว่าตนอ่าน และเล็งเห็นประโยชน์ของการอ่าน โดยเฉพาะประเด็นของการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในลำดับ สำหรับนิสิตที่ระบุว่าตนไม่อ่านนั้น เนื่องด้วยเหตุผลคือ ใช้เวลากับกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่า ไม่มีเวลาอ่าน เบื่อ/ซีเกียจ/ไม่มีความมุ่งมั่น และปัญหาสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและธุรกิจ และสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย(PUBAT) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและการซื้อหนังสือของคนไทย เกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการอ่านหนังสือที่เป็นกระดาษ พบว่าเหตุผลที่

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายร้อยละ 12 ไม่อ่านเลย โดยให้เหตุผลในเรื่องของการไม่มีเวลา สายตาไม่ดี และไม่ชอบอ่านหนังสือ

2. ความถี่ในการอ่านของนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศส่วนใหญ่สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและธุรกิจ และสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย(PUBAT) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและการซื้อหนังสือของคนไทย เกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการอ่านหนังสือที่เป็นกระดาษที่ระบุว่า ประชากรคนไทยอ่านหนังสืออยู่บ้าง(น้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์) ร้อยละ 20

3. เหตุผลในการอ่านของนิสิตส่วนใหญ่คือ เพื่อประกอบการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤมล เทพนวล (2558) เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่าวัตถุประสงค์ในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ คือ เพื่อต้องการสอบผ่านในวิชาหรือหลักสูตรที่เรียน

4. สื่อที่นิสิตเลือกอ่านมากที่สุดคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ จันทร์แดง (2555) ที่ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า นิสิตใช้อินเทอร์เน็ตและสนใจอ่านสิ่งพิมพ์จากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ Ziming Liu (2005) ที่ศึกษาพฤติกรรมการอ่านในสภาพแวดล้อมแบบดิจิทัล: การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการอ่านที่ผ่านมาสิบปี พบว่า ผู้อ่านใช้เวลาในการอ่านเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิจัย

เพื่อพัฒนาสังคมและธุรกิจ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการอ่านและการซื้อหนังสือของคนไทย เกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการอ่านหนังสือที่เป็นกระดาษ พบว่า เกือบครึ่งหรือร้อยละ 41.4 ระบุ อ่านหนังสือที่เป็นกระดาษน้อยลง โดยส่วนใหญ่หันไปอ่านเว็บข่าวและเว็บรวบรวมข่าวแทน

สำหรับอุปกรณ์ที่นิสิตเลือกใช้เพื่ออ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด คือ Smart phone ทั้งนี้เพราะเป็นอุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งทางคณะวิทยาการสารสนเทศ ได้มีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายที่ให้นิสิตสามารถเข้าใช้ได้ผ่านระบบการยืนยันตัวตนของนิสิตเอง

5. พฤติกรรมการอ่านที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งคือ แม้ว่าจากผลการศึกษาระบุว่านิสิตอ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์ แต่สิ่งที่นิสิตอ่านจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์คือ เว็บไซต์มากกว่า E-book ในขณะที่นิสิตอ่านหนังสือมากที่สุดจากประเภทสื่อตีพิมพ์

6. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่านิสิตยังคงมีความต้องการพัฒนานิสัยรักการอ่านของตน ทั้งด้านตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการพยายามอ่านสิ่งที่ตนสนใจหรือเกี่ยวกับงานอดิเรก การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับตน จากผลของการศึกษาของ Hubert B. Van Hoof (2014) เรื่อง พฤติกรรมการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยภาครัฐและเอกชนมหาวิทยาลัยในเอกวาดอร์ พบว่า พฤติกรรมการอ่านของผู้เรียนมีปัจจัยมาจากการมอบหมายงานจากผู้สอน ดังนั้นจึงอาจเพิ่มการสนับสนุนจากผู้สอนให้ นิสิตต้องการแรงจูงใจในการอ่านจากผู้สอน รวมไปถึงเรื่องการส่งเสริมให้

นิสิตเข้าไปศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดก็เป็นหนึ่งในวิธีการพัฒนาพฤติกรรมการอ่านของนิสิตให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจการอ่านหนังสือของ ประชากร พ.ศ. 2556 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ระบุว่า ควรมีวิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่าน 5 อันดับแรก คือ หนังสือควรมีราคาถูกลง ปลุกให้รัก การอ่านผ่านพ่อแม่/ครอบครัว ให้สถานศึกษา รณรงค์ส่งเสริมการอ่าน และส่งเสริมให้มีห้องสมุด/ ห้องสมุดเคลื่อนที่/มุมอ่านหนังสือในชุมชน/พื้นที่ สาธารณะ และรูปเล่ม/เนื้อหาที่น่าสนใจหรือใช้ภาษา ง่าย ๆ

7. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ เหมาะสมสำหรับนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศนั้น จากผลการวิจัย ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตรักการ อ่าน ดังที่ ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538) ได้เสนอ แนวทางการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน สำหรับ นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้อีกประการคือ 1) เน้นฝึกการอ่าน ทั้งภาษาไทยและภาษา ต่างประเทศเป็นวิชาพื้นฐานในปีแรกร่วมกับ วิชาการใช้ห้องสมุด 2) จัดสถานที่สำหรับการอ่าน ให้สวยงาม สงบเงียบ สะอาด สะดวกใช้สบายใจ 3) อาจารย์ผู้สอนเน้นให้นิสิต เกิดการค้นคว้าด้วย ตนเอง 4) อาจารย์ให้รายชื่อหนังสือ แนะนำ หนังสือให้ทราบว่าจะอย่างไร ผู้แตงนำเสนอเพียงใด ทำไมจึงต้องอ่าน ให้นิสิตทำนำเสนอหน้าห้องเรียน ด้วยปากเปล่าให้เพื่อร่วมชั้นฟัง สอดคล้องกับ

แม้นมาส ขวลิขิต (2545) ได้เสนอว่าในระดับ อุดมศึกษา อาจารย์ผู้สอนสามารถพัฒนานิสัยรัก การอ่านด้วยวิธีการต่างๆ ได้โดยการกำหนด รายชื่อหนังสือที่นิสิตจะต้องอ่าน แนะนำหนังสือที่ ต้องอ่านให้นิสิตได้รู้ว่าเป็นอย่างไร ใครแต่ง การออก ข้อสอบจากเรื่องที่กำหนดหรือแนะนำให้อ่าน และ อ่านแล้วทำบรรณนิทัศน์นำเสนอหน้าห้อง ทั้งนี้จะ เป็นการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและให้ความ สนใจบทเรียนที่กำลังศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเฉพาะกลุ่ม เกี่ยวกับความต้องการในการอ่านของนิสิต เพื่อจัด ให้บริการหนังสือหรือสื่อที่ตรงความต้องการตาม สาขาวิชา อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านและ การพัฒนาตนเองทั้งทางด้านวิชาการและการใช้ ชีวิตประจำวัน

2. ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีการ พัฒนาสื่อการเรียนบนเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้ง่าย และมี การสร้างแรงจูงใจ แนะนำแหล่งหรือหนังสือที่ตรง กับเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับนิสิตใน สาขาวิชานั้น ๆ

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2546). **กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

การฝึกอบรมเชิงวิชาการเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. (2547). **การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน :**

รายงานการฝึกอบรมเชิงวิชาการ. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ.

- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและธุรกิจ. (2558). **การศึกษาพฤติกรรมกรรมการอ่านและซื้อหนังสือของคนไทย**. กรุงเทพฯ.
- จิระประภา บุญยนิติกัย, ละออ ชูติกร และศรีสมบัติ เทพกาญจนา. (2555). **วิธีช่วยให้เด็กรักการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ธวัชชัย มีประเสริฐ. (2552). **นวัตกรรมการศึกษาชุดรายงานการวิจัยและพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาผลงานทาง**. กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย.
- นฤมล เทพนวล. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนิสิต ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร . **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่**. 7(2), 78-97.
- ประภาภรณ์ เคารพ. (2548). **เล่มนี้ สีน่าอ่าน คำแนะนำจากเพื่อนถึง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พรพรรณ จันทร์แดง. (2555). พฤติกรรมการอ่านของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพะเยา. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**. 1(3), 2-17.
- แมนมาส ขวลิต. (2545). **การรณรงค์เพื่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- รังสิมันต์ ฉิมรัักษ์. (2550). **การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- รุ่งฤดี ภูชมศรี. (2549). **การอ่านและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน**. มหาสารคาม : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลาวัญญ์ สังข์พานานนท์. (2554). **การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**. มหาสารคาม : ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2547). “การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กวัยเรียน”, **วิทยากรย์**. 102(4), 24 - 31.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2538). **การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2556**. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2555). **อ่านข้ามชาติ : สู่วิถีความเป็นพลเมืองอาเซียนด้วยการอ่าน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- สุพรรณิ วราทร. (2550). **ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (2)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อัจฉรา ประดิษฐ์. (2550). **ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน (1)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- Hoof, Hubert B. Van and others. (2013). student reading behaviors and preferences at public and private. **MASKANA**. 4(1), 1-15.
- Human behavior, learning, and the developing brain**. New York : Guilford Press, 2007.

Liu, Ziming. (2005). Reading behavior in the digital environment: Changes in reading behavior over the past ten years. **Journal of Documentation.** 61(6), 700 – 712.

Liu, Ziming. (2008) . **Paper to digital : documents in the information age.** Westport, Conn. : Libraries Unlimited.

Sida-Nicholls, Kate. (2012). **What if it happens in my classroom? : developing skills for expert behaviour management.** Abingdon, Oxon ; New York : Routledge.